

Bijzondere determinaties...

met een kleurtje

In de vorige editie van *Dierplagen Informatie* is het startschot gegeven voor de rubriek 'Bijzondere determinaties'. Ook de afgelopen maanden zijn weer leuke en interessante monsters toegestuurd. Hieronder een beschrijving van de meest bijzondere, met een nadruk op kleur.

'Blauwe' stofluizen

Stofluizen zijn kleine insecten (één tot zes millimeter) van de orde Psocoptera. In Nederland zijn al meer dan 80 soorten beschreven, waarvan meer dan 30 soorten exoten zijn. Enkele stofluissoorten komen voor in en rondom woningen en andere gebouwen. Ze zijn vaak gebonden aan vochtige omstandigheden, omdat ze leven van onder meer schimmels, maar ook van algen of delen van dode insecten. In het verleden werden ze nog weleens in grote aantallen aangetroffen in boeken waarin kleine schimmeltjes groeiden, vandaar dat ze ook wel bekend staan als 'boekluis'. Enkele soorten zijn voorraadaantasters.

Stofluizen komen in verschillende vormen en kleuren voor; met of zonder vleugels en van licht crèmekleurig tot donkerbruin. De kleur van stofluizen die we recent geleden ontvangen hebben, hadden we echter nog niet eerder gezien.

Het monsterpotje bevatte gruis dat afkomstig was van rodenticiden. De blauwe kleur van het waxblokje was duidelijk aanwezig in het gruis, maar ook in het doorzichtige achterlijf van de lichtgekleurde stofluizen. Waarnemingen van stofluizen die van rodenticiden eten, hebben we nog niet eerder gedaan. Van andere soorten, zoals de larven van bijvoorbeeld tapijtkeverachtigen en broodkevers was het al wel bekend. Mogelijk bestaat het gruis dan ook

Stofluizen na opname rodenticide

Wit lieveheersbeestje

uit uitwerpselen waarin de blauwe kleurstof nog aanwezig is. Dat insecten hier niet van doodgaan, komt doordat ze geen lever en geen bloed hebben zoals warmbloedige dieren. Antistollingsmiddelen in rodenticiden verstoren processen in de lever, waardoor bloed niet meer stolt.

Witte lieveheersbeestjes

Af en toe komen er exemplaren of foto's van witte insecten binnen. Vaak worden deze gezien als albino's en worden ze opgestuurd als collectiemateriaal, omdat ze zeldzaam of bijzonder zijn. In de meeste gevallen gaat het echter om zojuist vervelde exemplaren van insecten met een onvolledige gedaanteverwisseling of zojuist uit de pop gekropen exemplaren van insecten met een volledige gedaanteverwisseling. Vaak is de kleur binnen een dag alweer bijgetrokken en is er van het wit niets meer over.

Bij de lieveheersbeestjes die we onlangs ontvingen, was dit echter niet zo. Ook deze waren wit bij binnenkomst en een enkeling had een aantal lichte vlekken. Het bijzondere was dat deze exemplaren ook na een paar dagen nog wit waren. Navraag bij een lieveheersbeestjesdeskundige leerde ons dat witte exemplaren van het genus *Harmonia* nog weleens voorkomen. Waarschijnlijk betreffen het harlekijnslieveheersbeestjes (*Harmonia quadripunctata* Pontoppidan). Deze soort kent een grote variatie in kleur, zo kunnen de dekschilden rood, bruinachtig, geel of crème wit zijn, zoals de exemplaren die wij ontvangen hebben. Daarnaast is er nog variatie in het aantal stippen. Over het algemeen zijn het er acht, maar er zijn ook exemplaren zonder stippen, of met dusdanige grote vlekken, dat de lieveheersbeestjes bijna zwart zijn.

Tekst: Bruce Schoelitz en Willy Budding, KAD

Foto's: Bruce Schoelitz, KAD